

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Casvvm Conscientiae De Sacramentis

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1611

Antipharmacum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40295

Quæritur XX: Quid si Minister sit infidelis, qui Sacramentum nihili æstimet, vel recta & orthodoxa fide careat, sitq; hæreticus, num verum Sacramentum consecrabit & ministrabit. Affirmat Lutherus in libro de *Missâ priuata & unctione sacerdotali*, vt antea audiuimus: Idem docet in *Colloquiis Mensalibus* loco Q. 19. citato. At statim ibid. seq. Paragrapho, limitationem adiicit: nempe: *Ministram infidelem & hæreticum porrigere corpus & sanguinem Christi si Ecclesia, hoc est, præsens cætus fidelium sit fidelis & orthodoxa deditus. Nam ubi est confessio verbi, Gott geb der Sub sey wie er wöll / inquit Lutherus, tamen Sacramento nihil decedit. Os decipitur, fides non decipitur. Si verba institutionis ab Ecclesia publicè audiantur, tum periculum hæret in impio Ministro non in Ecclesia, quæ credit verbis & accipit id, quod verba significant; Et fides pro corpore & sanguine Christi habet.*

Quæritur XXI, si talis infidelis Minister publicè cõtra Sacramenti veritatem doceat & concionetur; num verum Sacramentum conficiat; & num ab illo cœnam sumere liceat. Responder Lutherus *Colloq. Symp. loc. cit. negatiue* quia hic non tantum cessat dignitas personæ, sed res ipsa inquit Lutherus. *Neque Sacramentum adest: quia Sacramentarij tollunt substantiam rei, neque quidquam in Sacramento habeat præter nudum Panem & vinum.*

Antipharmacum.

QVAM hæc consonent cum doctrina quam tradidit Lutherus in lib. de *Missâ priuata* & alibi satis planum est ex quæst. 17. & 18. Magnum fuit Lutheri in Sacramentarios odium, qui ipsum Diabolum maiore honore & potestate in cœna conficienda & distribuenda dignatus est, quàm Sacramentarios: nam doctrinam illam de Diabolo

L

nun-

nunquam reuocauit: sicut reuocauit illam, quod cœna à quouis, qui panem & vinum, & verba cœnæ adhibet, confici, talisque veram Domini cœnam parare & administrare possit.

Quæritur XXII. Vtrum Papistæ habeant & ante Lutherum habuerint, verum Sacramentum altaris. Affirmat Luthetus lib. de Missa priuata. ita scribens. *Quando pastores passim in Ecclesiis parochianis sub festum Pasche & aliis, sub altera specie porrexerunt Sacramentum, verè ibi adfuit corpus Christi.* Et si negat sub specie vini fuisse sanguinem, eò quod sacerdotes vinum solummodo pro se, non pro aliis consecrarint; quod arbitratur Lutherus institutioni Christi repugnare.

Sed Luthero oppono Lutherum, qui in confabulationibus Symposiacis, Titulo *de Sacramento Altaris*, apertè fatetur, Papam habuisse *vera Sacramenta, Biblia vera, Et potestatem clauium*: Et in libello de vtraque specie Tom. 2. Gen. Germ. *Darumb ist in der Papisten Kirche wol das Sacrament.* *In templis Papistarum est verum Sacramentum.* Et necessario dicere debet Lutherus, si constare sibi velit (quamuis quomodo Vertumnus sibi constaret?) sub calice, seruatis institutionis verbis, sanguinem quoque contineri, licet calix pro pluribus non consecretur; nam ipse & Prædicantes concedunt, esse veram & legitimam cœnam, quando pro solo ægroto panis & vinum apparatus; & tamen ita tunc instruitur, vt nemo inde participet, nisi solus ægrotus. Putat quidem Lutherus Colloq. Lat. Tit. *de cœna* bonum fore, si Minister simul communicet; sed Lutherus id non inādat: Et quid si pluribus ægris cœna sit ministranda: num Minister, qui sæpe vno in oppido vnus est cum omnibus & singulis ægrotis cœnabit?

Quæri

Quæritur XXIII. Quid Calvinistæ ſentiant de Mi-
niſtro cœnæ. Reſpondeo, in Calvinistarum culina cœ-
nam hanc non poſſe coqui, niſi ab illo, qui Miniſterio
verbi utitur. Alij, iudicio horū, fruſtra ſunt, quidquid in
huius cœnæ paratura conentur. Quapropter Beza Epist.
2. ad Tiliū inter illa, quæ ſimpliciter ad Sacramen-
tum neceſſaria ſunt, recenſet Miniſtrum legitimè vo-
catum, aut in legitima Cathedra ſedentem. Si merè
priuata perſona eſt, inquit Beza, q. 197. *inanis eſt tota a-
ctio. Sin vero ſedet in Cathedra miniſterij, quamuis illegiti-
mè vocatus, ſiquidem inſtitutionem Domini ſeruat; aliud ſta-
tuendum eſt, ut de baptiſmo antea reſpondimus. Par enim eſt
ac eadem vtriuſq; hac in parte ratio.*

Concedit ergo Beza à Miniſtro pontificio Eucharisti-
am legitimè cōfici & adminiſtrari poſſe, quandoqui-
dem eadem eſt huius ratio, quæ baptiſmi: Baptiſmum
autem validè à pontificio Miniſtro adminiſtrari, liben-
ter dat Beza, qui in ſuper liberaliter nobis largitur, Sacra-
menti *conſecutionem in ſolidum à Dei inſtituto pendere per
quemcunque tandem miniſtrum agat: Etiamſi falſum doceat,
aut vitiiſ ſcateat, aut nihil minus cogitet aut credat, quàm id
quod agit.* Componat hæc, qui volet, cum Lutheri dictis,
de quib. antea: & pulchram harmoniam inter nouos
iſtos Euangelistas audiet.

Quæritur XXIV. *Vtrum quis ipſe ſibi poſſit Sacra-
mentum adminiſtrare.* Nequaquam, inquit Lutherus in
confabulationibus potatoriis, Tit. *de Sacramento Alta-
ris: Quia minimum ad eſſe debent duæ perſonæ, altera,
quæ Sacramentum dat, altera, quæ accipit: quem-
admodum & mulier in articulo neceſſitatis poſteſt
infantem baptizare, at infans non ba-
ptizat ſeipſum.*